

فضل هادي مسلم يار: سناتور صاحبانو ستړي مشر سهارمو نیکمرغه منشي صاحب آجندا قرائت کړی.

ډاکتر محمد فیصل سمیع: یونی د ۱۳۹۷ کال د مرغومي د میاشتې دوهمه نیټه.

آجندا

د قرآن کریم د خومبارکو آیتونو تلاوت.

دملي سرود خپرول.

۱- آزاد بحث دنصاب تربشپړیدو پورې.

۲- د پخواني سناتور بناغلي میر بهادر واصفي توديعي پروگرام او دانتصابي سناتور بناغلي کامل بيک حسيني دلورې مراسم اجرا کول.

۳- د سويس هیواد څخه د مشرانو جرگې د پلاوي د سفر د رپوټ اوریدل.

دعائيه او دنن ورځې د غونډې د پایته رسیدو اعلام.

یکشنبې دوم ماه جدي سال ۱۳۹۷

آجندا

تلاوت آیات چند از کلام الله مجید.

پخش سرود ملی.

۱- بحث آزاد الی تکمیل نصاب.

۲- پروگرام توديعي سناتور سابق محترم میر بهادر واصفي و اجرای مراسم تحلیف سناتور انتصابي محترم کامل بيک حسيني.

۳- استماع گزارش هیئت مشرانو جرگه از کشور سويس.

دعائيه و اعلام ختم جلسه امروزی. در ابتدا آیات چندی از قرآن کریم تلاوت و بعدا سرود ملی دولت جمهوری اسلامی افغانستان پخش گردید.

په مشورتي بورډ کې وړاندې کړم.

مولوی غلام محی الدین منصف: بارتباط صلح باید بگویم که هیئت صلح افغانستان از طرف مخالفین برای مذاکرات پذیرفته نشد. از مخالفین می خواهم که مذاکرات باید بین الافغانی باشد. خروج زود هنگام نصف نیروهای آمریکایی از افغانستان نگرانی را به وجود آورده است نخست باید توافقات سیاسی صورت می گرفت و بعد به خروج نیروهای آمریکایی پرداخته می شد.

محمد علم ایزدیار: در ارگ ریاست جمهوری مجلس ترتیب داده شده است که من هم به آن مجلس دعوت شده ام بیست و هفت میگاوات برق وارداتی به ولایت پنجشیر برده می شود این در حالی است که چند سال برای این پروژه مبارزه کردم و اکنون ان شالله که پروژه افتتاح می شود. در رابطه با پروسه صلح باید بگویم که مذاکرات صلح نقاط مبهم زیادی دارد هنوز طرف مقابل آماده گی برای ملاقات هیئت حکومت افغانستان ندارند مداخلات حکومت های منطقه هم بیشتر شده است. دید ما اینست که در این مورد باید اجماع ملی، منطقوي و جهانی

به وجود آید که بارها این موضوع را در مجالس گذشته تذکر داده ام.

خروج قوت های نظامی آمریکا از افغانستان است بارها گفته ام که به حمایت خارجی ها نمیتوانیم به حیات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی و امنیتی دوام بدهیم، ما باید سرپای خود استاده شویم امیدوارم که رفتن آمریکایی ها بر روحیه مردم افغانستان تاثیر منفی نگذارد برعکس یک اراده و عزم برای ساختن، تامین امنیت و آبادی افغانستان به وجود بیاورد، مادر گذشته هم گفته بودیم که بالاخره آمریکایان روزی افغانستان را ترک می کنند.

به این خاطر ما باید برنامه ریزی بکنیم برای ساختن افغانستان از جهات مختلف.

از ریاست ثبت احوال نفوس تذکره برقی کارمندان شکایت داشتند که ۲۵۱ کارمند را خلاف قانون سبکدوش کرده اند، آنها ادعا داشتند که ما سابقه داریم حالی به عوض ما افرادی دیگری را استخدام می کنند. روز شنبه مسئولین خواسته شده اند امیدوارم که برخورد خوب در زمینه صورت بگیرد.

در ولسوالی گرزویان تعداد از شهدا مانده اند وزارت دفاع باید اجساد شهدا را به فامیل های شان تسلیم بدهند.

خیمه تحصن تعداد از معلولین در شهر نوکابل برپاشده است چون زمستان است حکومت باید خواست های ایشان را بشنوند و تحقق ببخشد. تعداد از کارمندان وزارت انکشاف دهات آمده بودند یک کسی بنام رسول رسولی که رئیس میثاق شهروندی است وزارت می خواهد که بست وی را بدون در نظر داشت پروسه اصلاحات اداری به اعلان بسپارد. کارمندان مربوطه به حمایت او آمده بودند می گفتند اگر این آدم جرم را مرتکب شده باشد باید به خارنوالی معرفی شود.

داکتر غیرت بهیر: دآمریکایی ځواکونو تنقیص مسئله باید له افغان چارواکو سره مطرح شوی وای، افغان ولس چې د آزادي دپاره زیاتې قربانۍ ورکړې دي ورته لازمه ده چې دآمریکا ددغه گام پورته کولو هرکلی وکړي. دپرباید په دې پسې ونه گرځو چې ددې ترشابه څه پینښ شي دلته به تشه رامنځته کیږي، دلته به نظام له تزلزل سره مخامخ کیږي، زموږ د ملي دفاعي ځواکونو تجهیزات، تمویل او تسلیح به څنگه کیږي. راځئ په الله توکل وکړو تاریخ ته څیرشو په تاریخ کې ډېر هیوادونه له دې پړاونو تیر شوي دي اوس هلته ثابت نظامونه شتون لري.

دابوظیې مذاکراتو په تړاو د حکومت پالیسي بریالی نه وه، دولت باید لومړی ډاډ پیدا کړي وای چې طالبان د دوی له پلاوي سره گوري او

کنه له ډاډ پیدا کولو وروسته به یې هلته خپل پلاوی لیرلی وای. طالبانو ته هم په کار نه وه چې دافغاني پلاوي تذليل وکړي، دهغوی سپکاوی وکړي او له هغوی سره له ناستې ځانونه په شا کړي که دا د طالبانو اصولي موقف وي نو بیاولې له افغاني پلاوي سره په ماسکو کې کښیناستل. حکومت هم یوه اعلامیه ورکړه و چې ویل چې د مذاکراتو مالکیت باید د افغانستان د حکومت وي، مور له دې موقف سره موافق یو ولي متاسفانه په دې اعلامیه کې نور ټول اطراف نفی شوي وو، سوله یوه ملي پروسه ده په دې کې باید ملي اجماع شتون ولري. که دولت ددې پروسې د مالکیت دعوی لري سمه خبره ده خو نور اړخونه لکه سیاسي گوندونه، بنسټونه، دیني علما او قومي مشران باید نفی نشي.

رحمت الله اخکزی: د آمریکا ددې پریکړې ملاتړ کوم چې خپل ځواکونه په افغانستان کې کموي یا یې باسي. یوشمیر افغان سیاسيون چې په دې اړوند اندیښنې څرگندوي دا سمه خبره نه ده باید دخپلواکي، دفاعي ځواکونو ملاتړ، دهغوی تجهیزاته پام وکړو او بدیلی لارې ولټوو. ښه ده چې یو خپلواک نظام ولرو، تاسو وینی چې زموږ په گاونډ کې تر افغانستان کمزوري دولتونه شتون لري خو هغوی خپلواک دي او خپل نظامونه په خپله چلوي.

دسولې په اړوند باید ووايم چې په دې برخه کې کوم پرمختګ نه لیدل کیږي، پریږدئ چې طالبان او آمریکایان په خپلو ستونزو سره وغږیږي کله چې طالبانو ډاډ پیدا کړ بیا به دافغان حکومت او طالبانو ترمنځ خبرې وشي. پاکستان په وار وار ویلي دي چې له افغانستان سره دسولې په لړ کې همکاريو خو تاسو به اوریدلي وي چې په ننگرهار کې ۵۰ میله وسله ونيول شوه چې له پاکستان څخه طالبانو او داعش ته د رسیدو په لار کې وه. نو باید پوه شو چې پاکستان هیڅ کله هم دافغانستان سره صادقانه چلند نه کوي.

ایران او دایران پولیس له افغان مهاجرینو سره بلد چلند کوي، دمهاجرینو له وزارت څخه هیله لرو چې ددغو وحشیانه ظلمونو خپرنه وکړي.

ګلالی اکبري: ازولسی جرگه می خواهم که در تصویب بودجه اقدام بکند تا مردم به مشکلات بیتشر روبه رو نه شود.

خروج نیروهای خارجی امنیتی باید طبق محتویات موافقت نامه امنیتی فی مابین افغانستان و ایالات متحده آمریکا باشد آمریکا نباید طور یکجانبه فیصله بکند. موافقت نامه بین دو کشور بنابر نیازمندی بوده که در شرایط جنگ نیروهای مارا حمایت نماید و درآوردن صلح مارا یاری رساند فیصله یکجانبه نباید دراین مورد صورت بگیرد.

طیبه زاهدی: خواهشمندم که تلویزیون مشرانو جرگه باید انکشاف نماید.

درمورد صلح باید بگویم که برای صلح بستر مناسب به وجود آید، رئیس جمهور افغانستان از تمامی مسائیل و تمامی جزئیات مذاکرات که بین طرفین ذیدخل صورت می گیرد باید باخبر باشد. مذاکراتی که در پشت درهای بسته بدون آگاهی حکومت افغانستان و مردم افغانستان جریان پیدا بکند نتایج مطلوبی در پی نخواهد داشت.

ساراسرخ آبی: بورد عالی صلح که ایجاد شده است مورد حمایت من است تمامی اشخاصی که در این بورد تعیین شده اند افراد باتجربه اند من جمله جناب مسلم یار صاحب، صدیقه بلخی و آمنه افضلی.

محمد حسن هوتک: آمریکا اعلان وکړ چې دخپلو پوځي ځواکونو نیمایي برخه له افغانستان څخه باسي، مور په دې تړاو دومره وایو چې داوتل دیوپلان، تدبیر او سیاسي ثبات سره باید تړلی وي تشه باید رامنځته نشي، د سولې خبرې اترې چې په ابوظبی کې روانې دي تراوسه یې کومې مثبتې پایلې نه ښکاري. پاکستان او طالبانو د آمریکا د جمهور رئیس ددې اعلان ملاتړ وکړ خو زه وایم هغه چلند چې د طالبانو پلاوي په ابوظبی کې د افغانستان د حکومت له پلاوي

سره وکړ دایې ثابته کړه چې طالبان سوله نه غواړي دوی د جگړې ستراتیژي په مخ وړي.

دایران پولیس له افغان مهاجرینو سره ناسم چلند کوي، زه له حکومت څخه په کلکه غواړم چې دخپلو هیواد والو د حال احوال څخه باخبرو اوسي او له حقونو څخه یې په کلکه دفاع وکړي.

انجنیر فرهاد سخی: طرح حکومت افغانستان یک طرح جامع بود ومورد حمایت داخلی وخارجی قرار گرفت، حکومت با اعزام هیئت صلح به ابوظبی مسئولیت خود را ادا کرد یک بار دیگر از جناب رئیس جمهور تشکری می کنم که مطابق خواست جامعه ملیونی کشور اقدام کرد ولی تخطی که صورت گرفته از طرف گروه طالبان بوده در این مورد دولت افغانستان مرتکب تخطی نشده است.

مولوی عبدالله قریق: در هجده سال گذشته موجودیت نیروهای ناتو و آمریکا در تامين امنیت موثر واقع نگردید به او خاطر برآمدن نیروهای آمریکایی نباید سبب تشویش مردم ماشود. در کشور ما جنگ بین نیروهای امنیتی ودفاعی وطالبان است ومدیریت جنگ را هم نیروهای دفاعی امنیتی افغان به عهده دارد نه آمریکایی ها. آمریکا وناتو می خواهیم که صرف در قسمت تمویل، تجهیز نیروهای افغان مطابق توافق نامه های منعقدہ توجه داشته باشد.

امتناع طالبان از مذاکره با هیئت افغانی قابل تاسف است، طالبان پیشنهاد های رنگارنگ دارند، خروج نیروهای خارجی از افغانستان، لغو پیمان امنیتی، آمدن اداره موقت. باید از طالبان پرسید که طالبان در زمینه چه تنازل را از خود نشان میدهند و سلاح و مهمات آنها چه می شود باید آنها هم حسن نیت را نشان بدهند.

داکتر زلمی زابلی: سوله باید بین الافغانی وی مالکیت یې باید د افغانانو په لاس کې وی. د ابوظبی له خبرو اترو پوره رپوټ د افغانستان خلکو ته وړاندې نشو. آمریکا اعلان وکړ چې خپل ۷۰۰۰ سرتیري له افغانستان څخه باشي اما څوک په دې لړۍ باندې څارنه کوي؟ څوک خبر دي چې ۷۰۰۰ آمریکایي سرتیري له افغانستان څخه ایستل کیږي او که ۷۰۰۰ نور هم افغانستان ته داخل کیږي.

زما غږ په حکومت دی او په ولس دی چې هوښیار و اوسي، ملي اجماع د جوړه کړي باید پریکړه وشي چې که طالبان سوله نه غواړي او پاکستان دخپلواهدافو دپاره دطالبانو ترشا ولاړ دي نو د افغانستان حکومت او ملت باید څه وکړي دغه د څه وکړي پوښتنې ته باید ځواب پیدا کړو او دا ځواب په ملي اجماع سره پیدا کیدی شي.

محمد داود غفاری: حکومت افغانستان باید متوجه سرنوشت مردم خود باشد، مذاکراتی که

بین خلیلزاد و طالبان صورت گرفت گفته می شود که این مذاکرات بیشتر متمرکز بود برمسئایل بین آمریکا و طالبان بنا از دولت می خواهیم که روی طرح جامع صلح کار کند تا به خود متکی شویم. دیدگاه رئیس جمهور آمریکا دیدگاه تجارتي است او سرنقص و مفاد آمریکا فکرمی کند نه در مورد ثبات سیاسی افغانستان. داد و معامله کرایه های خانه ها و دکاکین به عوض پول رایج خود ما به دالر صورت می گیرد که این موضوع برای کرایه نشین ها مشکلات زیادی را به وجود آورده اند.

محمد نادر بلوچ: از تصمیم رئیس جمهور ترامپ در مورد خروج نیروهای آن کشور استقبال می کنم. در چهل سال گذشته یا برای منافع روس ها، یا برای منافع پاکستان و یا برای منافع آمریکا مردم خود را قربانی کردیم ولی امروز مردم ما از جنگ های بی مورد خسته شده و خواستار صلح اند. سیاسیون ما باید با ملت خود باشد مردم خود را عذر کند، نیروهای امنیتی و دفاعی خود را حمایت نماید. معتقدم اگر مردم ما باهم متحد و یک پارچه شوند از هیچ قدرت جهانی و منطقوی نباید هراسان باشیم. عامل این همه بی اتفاقی ملت سیاسیون استند. بود و نبود ما برای ما مفید نیست باید به خداوند توکل کرد و به ملت افغانستان حساب کنیم.

باخترامين زى: د افغانستان د تل پاتې سولې په موخه نړيوالې او کورنۍ هڅې روانې دي، د افغانستان ملت دې هڅو ته د انتظار شيبې شميرې. خوشبختانه داخل اسلامي هيوادونه لکه سعودي، امارات متحده او پاکستان، دا ټول په دې هڅوکې برخه لري دايوبنه خبردې او ددوی له هلوځلو ملاتړ او درناوی کوو، داهم بايد وويل شي چې د پردې تر شا داسې پريکړې ونشي چې ملت له هغه پريکړو بې خبره پاتې شي، مشرانو جرگې تل هڅه کړې ده چې دخلکو او حکومت ترمنځ واټن کم شي او ولسونو ته خپل حقه حقوق ورسيرې. اوسنيو هلوځلو له يوطرف څخه هيلې راتوکولې دي له بلې خوا پوښتنې هم رامنځته شوي دي چې ولې مخالفينو له افغاني پلاوي سره ونه کتل. بله پوښتنه داده چې ټرامپ د افغانستان له حکومت سره له مشورې پرته او حتی د امريکا د حکومت له مشرانو سره له سلامشورې پرته د خپلو سرتيرو د شمير دکمولو پريکړه وکړه، په دې کې شک نشته چې د افغانستان ولس خپلواکي خونبوي ولې هره پريکړه بايد د افغانستان له حکومت سره په مشوره کې پريکړه وشي، داسې ونشي چې افغانستان د ۱۹۹۰ کال په څير بيا يوازې پريښودل شي او د ناخوالو د راتلو سبب شي. وړاندېزېمې دادی چې رځی يوداسې پلاوي وټاکو چې د افغانستان اوسني وضعیت په ژوره

توگه وڅيرې او د ناخوالو د مخنيوي دپاره يوه جامع طرح جوړه کړي او بيا له جناب ولسمشر، د امريکا له سفیر او نورو مخورو کسانو سره ناستې پاستې وکړي چې د باور فضا په رامنځته کولو کې موثر واقع شي.

فوزيه سادات څمکنی: د ټرامپ پريکړه د هغه هيواد د سرتيرو د شمير دکمولو په تړاو عجولانه بولم بايد په داسې مهمو مسئيلو باندې له سلامشورې وروسته پريکړه وشي.

محمد رحيم حسن يار: انعطاف پذيری حکومت درقبال مذاکرات صلح افغانستان یک موضعگيری منطقی معلوم می شود. در سال ۲۰۰۱ در نشست بن گروه طالبان در نظر گرفته نشد دیدیم که یک اشتباه بود و کشور به طرف بحران رفت. از تمامی گروه های موجود زیر سیطره حکومت موجود افغانستان به سر می برد خواهش می کنم که در هماهنگی با همین حکومت درقبال قضایای ملی مانند مذاکرات جاری صلح عمل بکنند یک طرف صلح افغانستان حکومت افغانستان است برای مخالفین لازم بود که با هیئت مذاکراه کننده صلح افغانستان ملاقات می کرد. توهین و تحقیر مهاجرین افغانستان در ایران قابل تحمل نیست باید وزیر مهاجرین در زمینه خواسته شوند.

نبیه مصطفی زاده: از کشورهای متحابه که در مذاکرات صلح میانجگری می کنند می خواهم که صرف به منافع مردم و کشور ما بیندیشند تا مردم جنگ زده کشور ما به صلح و آرامش برگردند.

هوای شهر کابل خیلی آلوده شده است در این زمینه توجه جناب رئیس مجلس را خواهانم. یادداشت از ولسی جرگه به این شرح آمده است: بتاريخ ۲۴ / ۴ / ۱۳۹۷ هیئت مجلسین شورای ملی قانون اشاعه و ثبت دارایی های مقامات و کارکنان دولتی را تصویب نمود به این اساس ولسی جرگه آن سنید را غرض توشیح به مقام عالی ریاست جمهوری ارسال نمود اکنون مقام ریاست جمهوری این قانون را با ذکر دلایل به ولسی جرگه مسترد نموده است، مطابق به ماده ۹۴ قانون اساسی ولسی جرگه دلایل رد مقام ریاست جمهوری بارتباط این سند تقنینی بتاريخ ۱۴ / ۸ / ۱۳۹۷ در مجلس عمومی به تصویب رسانید ضم این نامه دلایل رد این قانون از جانب مقام محترم ریاست جمهوری مصوبه ولسی جرگه و متن اصلی قانون جهت اخذ تصمیم به مشرانو جرگه محترم در قید ۲۴ ورق ارسال شد.

فضل هادی مسلم یار: سوله د افغانستان دخلکو اړتیا ده، مشرانو جرگه د سولې د ټولو هلوځلو ملاتړ کوي او د سولې د پروسې د غنامندي د پاره باید

خپل تلاشونه ونه سپمو و ځینو سناتور صاحبانو اندیښنې وښودې ځینو نور یې ملاتړ وکړه وایم چې دامین زي صاحب وړاندیز د غور وړ دی راجی د بین المللی کمیسیون څخه وغواړو چې د اوسني وضعیت ارزونه وکړي که هر سناتور غواړي په دې برخه کې له هغه کمیسیون سره ملگرتیا وکړي خپله طرح د جوړه کړي او بیادې تالار ته وړاندې کړي داموضوع هم باید وخیږل شي چې د افغانستان او آمریکا امنیتي تړون ته په کتو د آمریکا یواړخیزه پریکړه د سرتیرو د کمولو په تړاو څومره گټوره یا څومره زیانونه له ځان سره لري. په دې تړاو تر راتلونکې یونۍ پورې خپل اندونه او طرح له مجلس سره شریکه کړئ. په ابوظبی کې د سولې د مذاکراتو په تړاو باید ووايم چې په دې قضیه کې د سیمې هیوادونه، د افغانستان د حکومت مخالفین او د آمریکا استازو گډون کړې وو کیدای شي هلته داسې فضا رامنځته شوي وي چې د افغانستان د پلاوي د گډون په مخ کې خنډ پیدا شوی وي، زموږ هیله داده چې ټول اړخونه د افغانستان دخیر او له اوسني حالت څخه د فلاح په منظور هم آهنگ عمل وکړي.

له آجندا سره سم د پخواني سناتور میر بهادر واصفي د کړنو ستاینه وشوه او نوی انتصابی سناتور ته له طرز العمل سره سم سوگند ورکړل شو.

د آجنډا په وروستۍ برخه کې لطف الله بابا د سویس هیواد ته د مشرانو جرگې د پلاوي د سفر رپوټ وړاندې کړ. په دې رپوټ کې راغلي دي چې د سویس غونډه د نړیوال سوداګریز سازمان یا WTO په نوبت جوړه شوی وه دغه نړیوال سازمان په ۱۹۹۵ کال کې جوړ شوی دغه سازمان ۱۶۴ غړي لري افغانستان هم ددې سازمان د غړیتوب ویاړ لري.

###